

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ БІОРЕСУРСІВ
І ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ УКРАЇНИ**

АГРОБІОЛОГІЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ

**Кафедра технології зберігання, переробки та стандартизації
продукції рослинництва ім. проф. Б.В. Лесика**

ПРОГРАМА

**виробничої (науково-дослідної практики)
і методичні вказівки до написання звіту студентами
ОС “Магістр”
спеціальності 201 “Агрономія”, освітньої програми
«Агрономія», вибіркового блоку «Виробництво та
логістика продукції рослинництва»**

УДК: 371.214.1: 631.5

Викладена програма виробничої (науково-дослідної) практики і методичні вказівки до написання звіту для студентів ОС “Магістр” спеціальності 201 “Агрономія”, освітньої програми «Агрономія», вибіркового блоку «Виробництво та логістика продукції рослинництва».

УКЛАДАЧІ: професор Подпрятів Г.І., доценти: Бобер А.В., Ящук Н.О.

Навчальне видання
програма виробничої (науково-дослідної) практики і методичні вказівки до написання звіту для студентів ОС “Магістр” спеціальності 201 “Агрономія”, освітньої програми «Агрономія», вибіркового блоку «Виробництво та логістика продукції рослинництва»

ЗМІСТ

Вступ.....	4
1. Загальні положення про виробничу (науково-дослідну) практику....	4
2. Організація проведення виробничої (науково-дослідної) практики..	5
2.1. Що потрібно зробити до від'їзду на виробничу (науково-дослідну) практику	6
2.2. Обов'язки здобувача вищої освіти під час проходження виробничої (науково-дослідної) практики	7
2.3. Обов'язки здобувача вищої освіти по закінченню практики	8
2.4. Обов'язки господарства, установи, що є базою практики	8
3. Програма та зміст практики.....	9
4. Вимоги до оформлення звіту.....	18
Додаток. Зразок оформлення титульної сторінки звіту.....	20

ВСТУП

Виробнича (науково-дослідна) практика є складовою частиною підготовки висококваліфікованого фахівця аграрного профілю. Від завдання практики, місця проведення, організації, ставлення до її виконання залежить рівень його кваліфікації, знання та уміння реалізувати виробничі процеси.

Програма виробничої (науково-дослідної) практики розроблена відповідно до вимог Закону України "Про вищу освіту", "Положення про організацію освітнього процесу в НУБіП України", "Положення про проведення практики студентів вищих навчальних закладів України", "Положення про практичну підготовку студентів НУБіП України", «Положення про підготовку магістрів у НУБіП України», «Положення про підготовку і захист магістерської роботи в НУБіП України». В ній наведено мету виробничої (науково-дослідної) практики, зміст практики, вимоги до її проходження, методичні вказівки щодо її проведення та оформлення первинної документації.

Виробнича (науково-дослідна) практика для здобувачів вищої освіти ОС спеціальності 201 "Агрономія", освітньої програми «Агрономія», вибіркового блоку «Виробництво та логістика продукції рослинництва» триває 10 тижнів.

1. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ ПРО ВИРОБНИЧУ (НАУКОВО-ДОСЛІДНУ) ПРАКТИКУ

Практика здобувачів вищої освіти закладів вищої освіти України є невід'ємною складовою освітньо-професійної програми підготовки фахівців. Вона спрямована на закріплення теоретичних знань, отриманих студентами за час навчання, набуття і удосконалення практичних навичок і умінь за спеціальністю 201 – «Агрономія».

Основою сучасної практичної підготовки є виробнича (науково-дослідна) практика, в процесі якої здобувачі вищої освіти вирішують завдання, вибрані науковим керівником відповідно до вимог навчального процесу та обраної теми магістерської роботи.

Виробнича (науково-дослідна) практика є складовою частиною наскрізної програми практичної підготовки фахівців у закладі вищої освіти. Вона являється не тільки видом навчальної діяльності (вирішення навчальних завдань) та проведенням наукових досліджень з обраної теми магістерської роботи (вирішення наукових завдань), але і одночасно видом трудової діяльності (вирішення виробничих завдань).

В основі виробничої (науково-дослідної) практики лежить активна діяльність здобувачів вищої освіти на підприємстві, особиста участь їх у

виробничому процесі як членів колективу підприємства, так і в проведенні експериментальних досліджень з теми майбутньої магістерської роботи. Виробнича діяльність здобувачів вищої освіти на практиці має нести навчальне навантаження і задовольнити відповідність виконаних завдань майбутній професійній діяльності фахівця, поступове їх ускладнення по мірі розширення обсягу одержуваних знань і виконання виробничих задач у терміни, що визначені навчальним планом.

Метою виробничої (науково-дослідної) практики здобувачів вищої освіти ОС «Магістр» є закріплення та поглиблення теоретичних знань, що отримані в процесі вивчення певного циклу теоретичних дисциплін, практичних навиків із спеціальності «Агрономія», а також проведення експериментальних досліджень та збір фактичного матеріалу для виконання курсових робіт та написання магістерської роботи.

2. ОРГАНІЗАЦІЯ ПРОВЕДЕННЯ ВИРОБНИЧОЇ (НАУКОВО-ДОСЛІДНОЇ) ПРАКТИКИ

Керівниками виробничої (науково-дослідної) практики здобувачів вищої освіти є науково-педагогічні працівники, які призначаються наказами ректора закладу вищої освіти і бази практики в установленому порядку.

Перед від'їздом здобувачів вищої освіти на практику проводиться інструктаж про порядок проходження практики, написання звіту про виробничу (науково-дослідну) практику, строки його подання на кафедру та захист перед комісією.

Практична підготовка розпочинається з ознайомлення із господарством, всією агрономічною (економічною) документацією протягом двох-трьох днів. На основі робочої програми виробничої (науково-дослідної) практики розробляється її календарний план, в якому зазначено всі види робіт. Календарний план проходження практики складається науковим керівником від університету і враховується керівником від базового господарства. Після цього здобувач вищої освіти разом із керівником практики від господарства погоджують раніше розроблену програму з керівником майбутньої магістерської роботи на весь період виробничої (науково-дослідної) практики. План практики має відповідати програмі практики.

Протягом всього терміну виробничої (науково-дослідної) практики здобувач вищої освіти підпорядковується керівнику від господарства або іншої установи, виконує всі їх розпорядження в межах компетентності та підпорядковується внутрішньому розпорядку, що діє в господарстві або установі.

Загальною формою звітності здобувачів вищої освіти за виробничу (науково-дослідну) практику є звіт. Оцінюється він керівником від бази практики і подається (надсилається на електронну адресу) на рецензування керівнику практики від університету. Звіт має містити відомості про виконання здобувачем вищої освіти усіх розділів програми практики та індивідуального завдання і оформляється відповідно до вимог чинних нормативних актів.

За два дні до закінчення практики здобувач вищої освіти звільняється від виробничої роботи для оформлення звіту про виробничу (науково-дослідну) практику безпосередньо в господарстві. Звіт підписується керівником практики від університету та науковим керівником.

Захист звіту за результатами виробничої (науково-дослідної) практики здійснюється перед комісією (3-4 особи), склад якої формує кафедра. Склад комісії та терміни атестації визначаються відповідним розпорядженням декана.

Атестація здобувачів вищої освіти проводиться в університеті протягом перших десяти днів після її закінчення. Оцінка за виробничу (науково-дослідну) практику вноситься до екзаменаційної відомості та залікової книжки здобувача вищої освіти і враховується стипендіальною комісією при визначенні розмірів стипендії на рівні з оцінками за теоретичне навчання.

Здобувачу вищої освіти, який частково або повністю не виконав програму виробничої (науково-дослідної) практики з поважних причин, термін її виконання може бути перенесений на інший період із збереженням стипендії.

Здобувачу вищої освіти, який не виконав програму практики повністю або частково без поважних причин, може бути надане право повторного проходження практичного навчання в інший час з повним відшкодуванням додаткових освітніх послуг у бюджет закладу вищої освіти.

Здобувач вищої освіти, який не виконав програму виробничої (науково-дослідної) практики і не атестований за її результатами комісією, відраховується із закладу вищої освіти.

2.1. Що потрібно зробити до від'їзду на виробничу (науково-дослідну) практику:

1.З'ясувати характер і термін проходження практики.

2.З'ясувати назву, точну адресу господарства, на базі якої проходитиме практика.

3.Одержати робочу програму виробничої (науково-дослідної) практики і у керівника від університету отримати індивідуальне завдання.

4. Обмінятися з керівником практики від університету електронними адресами та іншими комунікаційними видами зв'язку

5. Одержати на кафедрі консультацію з усіх питань організації проведення практики та захисту звіту.

2.2. Обов'язки здобувача вищої освіти під час проходження виробничої (науково-дослідної) практики:

Здобувач вищої освіти під час проходження практики, при наявності вакантних місць керівників середньої ланки, може бути зарахований на штатну посаду, якщо робота на ній відповідає вимогам програми практики, при цьому не менше 50% часу відводиться на загальнопрофесійну підготовку за програмою практики.

Практикант повинен:

- своєчасно прибути до місця проходження практики;
- повністю виконувати завдання, передбачені програмою практики;
- дотримуватися правил внутрішнього розпорядку господарства;
- вивчати і суворо дотримуватись правил охорони праці, техніки безпеки і виробничої санітарії;
- підбираючи і користуючись матеріалами, треба неухильно керуватися встановленим на виробництві порядком збору і збереження цих матеріалів;
- брати участь у науково-дослідній роботі за завданням кафедри, на якій виконує магістерську роботу;
- нести відповідальність за виконання роботи та її результати на рівні зі штатними працівниками;
- звернути особливу увагу на запровадження передових (новітніх) технологій, всебічно вивчати досвід роботи передовиків виробництва і їх досягнення;
- брати участь у проведенні днів поля, семінарах, навчанні працівників галузі АПК, менеджерів дистриб'юторів, дискусійних столах та інших заходах;
- допомагати виробництву.
- Допомога виробництву може виражатися:
 - а) у поданні допомоги на робочих місцях;
 - б) у розробці раціоналізаторських пропозицій, покращенні виробничих процесів, консультаціях, удосконаленні машин та впровадженні останніх досягнень науки і техніки;
 - в) у вивченні і розробці організаційних заходів для прискорення оборотності оборотних коштів, надпланових накопичень, зниження

собівартості, підвищення якості продукції, економії сировини та випуск додаткової продукції за рахунок цієї економії;

- г) у виконанні спеціальних виробничих завдань;
 - крім виконання своєї робочої програми та індивідуальних завдань, здобувач вищої освіти повинен бути активним учасником у господарському житті підприємства, брати участь у роботі виробничих нарад, вивчати досвід роботи передовиків, постійно надавати допомогу виробництву;
 - приймати активну участь у різноманітних культурних та спортивних заходах;
 - подати керівникові письмовий звіт про виконання програми практики для своєчасного його затвердження;
 - своєчасно подати звіт керівнику практики від університету і своєчасно захистити звіт.

2.3. Обов'язки здобувача вищої освіти по закінченню практики:

1. До кінця практики здати звіт і польовий (лабораторний) журнал керівнику практики і одержати від нього заключення на звіт і завірений польовий (лабораторний) журнал.
2. Одержані на місці практики прилади, креслення, літературу, спецодяг, постільну білизну тощо повернути за належністю.
3. Після закінчення практики в установленій термін, зазначений у наказі про проходження виробничої (науково-дослідної) практики, захистити звіт.
5. Звіт і польовий (лабораторний) журнал, не завірені керівником, не приймаються, здобувач вищої освіти до диференційованого заліку з практики не допускається. Не приймаються також неохайно складені звіти і польові (лабораторні) журнали.

2.4. Обов'язки господарства, установи, що є базою практики

Базові господарства для проведення практики повинні:

- організувати і проводити практику здобувачів вищої освіти відповідно до методичних вказівок і програми;
- забезпечувати здобувачам вищої освіти, відповідно з програмою, місця, які дають їм можливість як найефективніше пройти практику;
- створювати необхідні умови для одержання здобувачами вищої освіти в період проходження практики знань зі спеціальності «Агрономія» за вибіркоким блоком «Виробництво та логістика продукції рослинництва»;

- надавати можливість практикантам користуватися статистичними і звітними даними господарства, технічною та іншою документацією, допомогти у підборі матеріалів для курсових і дипломних робіт;
- забезпечувати і контролювати дотримання практикантами правил внутрішнього трудового розпорядку встановленого у господарстві;
- проводити обов'язкові інструктажі з охорони праці і техніки безпеки на робочому місці з оформленням відповідної документації, а у необхідних випадках проводити навчання здобувачів вищої освіти з питань техніки безпеки;
- проводити екскурсії в інші, розташовані поблизу підприємства, організації і установи;
- на період проходження практики забезпечувати здобувачів вищої освіти гуртожитком або іншим житлом, організовувати необхідні умови для харчування;
- забезпечувати здобувачів вищої освіти на період практики спецодягом, спецвзуттям та індивідуальними засобами захисту;
- заохочувати здобувачів вищої освіти до зразкового виконання своїх обов'язків у період практики;
- керівник господарства може накладати стягнення у випадку допущених практикантами грубих порушень внутрішнього трудового розпорядку, про що повідомляє адміністрацію деканату;
- керівники господарства несуть відповідальність за нещасні випадки із практикантами, які трапилися під час виробничої (науково-дослідної) практики.

3. ПРОГРАМА ТА ЗМІСТ ПРАКТИКИ

Зміст практики визначається її програмою, яка пов'язана з тематикою магістерської роботи. Вивчаючи програму ще до початку практики, здобувач вищої освіти повинен чітко і у повному обсязі усвідомити, що він буде робити і які матеріали (експерименти) йому необхідно зібрати (провести) у період проходження практики.

Для успішної підготовки до роботи у аграрному виробництві зі спеціальності „Агрономія, здобувач вищої освіти ОС “Магістр” спеціальності 201 “Агрономія”, освітньої програми «Агрономія», вибірковий блок «Виробництво та логістика продукції рослинництва» повинен уміти оцінювати умови виробництва та логістики продукції рослинництва для ефективного ведення аграрного виробництва.

Здобувач вищої освіти повинен завжди пам'ятати про те, що майбутня його магістерська робота буде піддаватися ретельному дослідженню на плагіат.

Програма та зміст практики будується за зразком викладення майбутньої магістерської роботи і складається з наступних структурних частин (розділів) в порядку їх викладу:

3.1. Орієнтовна структура звіту з виробничої (науково-дослідної) практики для студентів ОС “Магістр” спеціальності 201 “Агрономія”, освітньої програми «Агрономія», вибіркового блоку «Виробництво та логістика продукції рослинництва»

Структурні частини звіту в порядку їх послідовності	Рекомендований обсяг друкованого тексту з полуторним інтервалом, шрифт 14, с
Титульний аркуш (додаток)	1
Зміст	1
Вступ	1-2
1. Огляд літератури з теми	5
2. Умови і методика виконання магістерської роботи	5-10
2.1. Характеристика місця і умов виконання магістерської роботи	1
2.1.1. Грунтові умови	1
2.1.2. Агрометеорологічні умови при виконанні магістерської роботи	2
2.1.3. Агротехнічні умови при виконанні магістерської роботи	2
2.1.4. Виробництво та розподіл продукції рослинництва	2
2.1.5. Характеристика матеріально-технічної бази з післязбиральної доробки та зберігання продукції рослинництва	3
2.2. Програма і методика виконання магістерської роботи	2-4
3. Результати досліджень, їх аналіз, порівняння з досягненнями вітчизняних і зарубіжних авторів	15
3.1. Оцінка впливу факторів вирощування на якість продукції рослинництва в процесі післязбиральної доробки та зберігання	5
3.2. Оцінка впливу технологій післязбиральної доробки на якість продукції рослинництва	5
3.3. Оцінка впливу способів і режимів зберігання на якість продукції рослинництва	5
4. Вимоги до сертифікації сховищ для зберігання продукції рослинництва відповідно до європейських стандартів	5
5. Організація діяльності виробничо-технологічних лабораторій з оцінки якості продукції рослинництва	3
Висновки	-
Список використаних джерел	-
Додатки	-

Оцінку типовості опадів за вегетаційний сезон вирощування культури можна навести у таблиці, зразок якої наведений нижче (табл. 3.6).

3.6. Оцінка типовості температури повітря вегетаційного сезону за даними метеослужби, °С

Показники	Місяці							Сума за вегетаційний період
	04	05	06	07	08	09	10	
Сума активних температур більше +10°C								
У 20... р								
Багаторічна норма								
Відхилення від норми								
Коефіцієнт істотності відхилень								

Оцінку типовості ГТК за вегетаційний сезон вирощування культури можна навести у таблиці, зразок якої наведений нижче (табл. 3.7).

3.7. Оцінка типовості ГТК вегетаційного сезону за даними метеослужби

Показники	Місяці							Сума за вегетаційний сезон
	04	05	06	07	08	09	10	
У 20... р								
Багаторічна норма								
Відхилення від норми								
Коефіцієнт істотності відхилень								

У підрозділі **Агротехнічні умови** потрібно навести характеристику умов вирощування продукції рослинництва використаної для проведення запланованих експериментів.

Виробництво та розподіл продукції рослинництва. У даному підрозділі подаються плани виробництва і реалізації рослинницької продукції в цілому і конкретно по видах, плани закладання продукції на зберігання і плани її переробки (табл. 3.8).

3.8. Виробництво та розподіл продукції рослинництва

Назва культури	План виробництва, т	Площа посіву, га	Урожайність, т/га	Валовий збір, т	Вологість, %	Вміст домішок, %	Розподіл урожаю, т				
							реалізація	насіння	корм	переробка	втрати

У підрозділі **Характеристика матеріально-технічної бази з післязбиральної доробки та зберігання продукції рослинництва** потрібно подати якісні й кількісні характеристики майданчиків для тимчасового зберігання та сховищ для тривалого зберігання продукції з зазначенням типового проекту параметрів сховищ (висоти, ширини, довжини), окремих засіків, типу покрівлі, підлог, рівня механізації, можливості контролю за якістю тощо. Необхідно дати характеристику сушарок, установок для активного вентилявання та інших машин і засобів, що будуть використовуватись для післязбиральної доробки продукції рослинництва. Проаналізувати плани підготовки сховищ до прийому нового врожаю, наявність приладів для оцінки якості продукції рослинництва. Співставити показники плану надходження продукції з рівнем забезпеченості технікою з післязбиральної доробки та сховищами. Виходячи з планів виробництва продукції провести розрахунки потреби техніки з післязбиральної доробки та місткості сховищ зі зберігання продукції рослинництва.

Програма і методика виконання магістерської роботи. У даному підрозділі подається повна, розгорнута інформація про об'єкт дослідження. Описується і подається схема постановки експерименту (проведення спостережень) та методики проведення досліджень. Дається перелік технічного обладнання і використаних реактивів. Вказується, за яким методом проводиться математична обробка отриманих даних.

Результати досліджень. Це основний розділ магістерської роботи. У ньому викладають послідовно і логічно результати власних досліджень. Цифровий матеріал подають у вигляді таблиць. Ілюстративним матеріалом можуть також бути фотографії, графіки, діаграми, схеми, малюнки. Слід пам'ятати, що ілюстрації покращують сприйняття роботи, тому графіки і малюнки слід розміщувати безпосередньо за текстом, у якому вони описані. Приводиться аналіз та критичне осмислення отриманих результатів. Проводиться порівняння результатів досліджень з даними літератури та встановлюються загальні закономірності досліджуваних явищ.

У підрозділах **3.1. – 3.3.** наводяться результати власних досліджень з оцінки впливу факторів вирощування, технологій післязбиральної доробки, зберігання на якість продукції рослинництва. Вплив факторів вирощування, технологій післязбиральної доробки, зберігання на якість продукції рослинництва визначають за величиною викликаних ними змін посівних, товарних, технологічних та біохімічних показників продукції в досліді порівняно з контрольним варіантом. При цьому оцінку істотності змін роблять на підставі критеріїв статистичного аналізу експериментальних даних. Приклад оцінки впливу факторів вирощування (систем землеробства) на якість продукції рослинництва наведений в табл. 3.9.

3.9. Вплив систем землеробства на кількісний та якісний склад зернових домішок в зерні гороху

№ п/п	Варіант досліджу	Зернові домішки, % в т. ч.:				Всього зернових домішок, %	± до контролю
		колоте зерно, %	зерно уражене хворобами, %	зерно пошкоджене шкідниками, %	шупле зерно, %		
1	Інтенсивна система землеробства (контроль)						
2	Екологічна система землеробства						
3	Біологічна система землеробства						
НІР ₀₅							

Приклад оцінки впливу факторів вирощування (систем землеробства) на якість продукції рослинництва в процесі зберігання наведений в табл. 3.10.

3.10. Вплив систем землеробства на вміст білка в зерні гороху у процесі зберігання, %

Варіант досліджу	До зберігання, контроль	Термін зберігання, місяців				
		1	3	6	9	12
Інтенсивна система землеробства (контроль)						
Екологічна система землеробства						
Біологічна система землеробства						
НІР ₀₅						

Приклад оцінки впливу технологій післязбиральної обробки на якість продукції рослинництва наведений в табл. 3.11.

3.11. Вплив технологій післязбиральної доробки на показники якості зерна пшениці

Варіант досліджу	Показники якості		
	вміст смітної домішки, %	вміст зернової домішки, %	вологість, %
до післязбиральної обробки			
1. Роздільна технологія			
2. Потокова технологія			
після післязбиральної обробки			
1. Роздільна технологія			
2. Потокова технологія			

Приклад оцінки впливу режимів сушіння на вологість зерна пшениці наведений в табл. 3.12.

3.12. Вплив режимів сушіння на вологість зерна, %

№ варіанта	Режим сушіння		Початкова вологість, %	
	температура носія, °C	експозиція, хв	17-18	20-21
1	Повітряно-сонячний (к)			
2	80	30		
3	100	30		
4	120	30		
5	80	60		
6	100	60		
7	120	60		
8	I 80	30		
	II 100	30		
9	I 80	30		
	II 120	30		
НІР ₀₅				

Приклад оцінки впливу способів і режимів зберігання на якість продукції рослинництва наведений в табл. 3.13.

У розділі **Вимоги до сертифікованих сховищ для зберігання продукції рослинництва відповідно до європейських стандартів** зазначаються основні поняття технічного регламенту сховищ для зберігання продукції рослинництва. Наводяться вимоги до сертифікованих сховищ та порядок їх сертифікації відповідно до європейських стандартів. У цьому ж розділі виходячи з наявних сховищ господарства та оцінки їх стану, провести аналіз відповідності їх до вимог «Технічного регламенту зернового складу», та надати пропозиції щодо покращення їх стану відповідно до вимог європейських стандартів.

У **5-му розділі** необхідно описати діяльність, вимоги та основні функції виробничо-технологічних лабораторій з оцінки якості продукції рослинництва.

Висновки – це лаконічний, стислий виклад суті отриманих результатів. Висновки подаються по пунктах згідно з отриманими результатами дослідження і можуть включати рекомендації щодо практичного

використання результатів дослідження. Висновки повинні бути чіткі і лаконічні.

3.13. Вплив способів та режимів зберігання на співвідношення β -кислот до α -кислот у процесі зберігання гранул хмелю тип 90

Варіант зберігання	Клон 18		Слов'янка		Поліський		Промінь	
	Співвідношення між кількістю β -кислот і α -кислот, через місяців зберігання:							
	0	12	0	12	0	12	0	12
1. Вакуумна упаковка, нерегульований температурний режим (контроль)								
2. Вакуумна упаковка + CO ₂ , нерегульований температурний режим								
3. Вакуумна упаковка, t 0 ... + 2 °C								
4. Вакуумна упаковка + CO ₂ , t 0 ... + 2 °C								
НІР ₀₅								

Список літератури включає всі першоджерела, які цитуються у роботі.

Додатки. До роботи додають наочний матеріал, який підтверджує результати досліджень: фотографії, карти, рисунки, колекції зібраного матеріалу тощо. У додатки можна винести частину ілюстративного матеріалу: великі таблиці з об'ємним цифровим матеріалом, малюнки, технічні описи.

4. ВИМОГИ ДО ОФОРМЛЕННЯ ЗВІТУ

Звіт виконують державною літературною мовою. Текст друкують машинописним способом або за допомогою комп'ютера на одній стороні аркуша білого паперу формату А4 (210x297 мм).

За комп'ютерним способом виконання звіт друкують через півтора інтервали – з використанням шрифту текстового редактора Word - Times New Roman, 14-й кегль.

Загальний обсяг звіту має становити 30-35 сторінок друкованого тексту (до загального обсягу звіту не входять додатки, список використаної літератури).

Текст звіту слід друкувати, додержуючись таких розмірів берегів: верхній і нижній – 20 мм, лівий – 30 мм, правий – 10 мм.

Прізвища, назви підприємств, установ, організацій у звіті наводять мовою оригіналу. Скорочення слів і словосполучень виконують відповідно до чинних стандартів з бібліотечної та видавничої справи.

Заголовки структурних частин звіту: “ЗМІСТ”, “ВСТУП”, “РОЗДІЛ”, “ВИСНОВКИ”, “СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ”, “ДОДАТКИ” друкують великими літерами симетрично до тексту. Заголовки підрозділів – маленькими літерами (крім першої великої) з абзацного відступу. Крапка в кінці заголовку не ставиться. Якщо заголовок складається з двох або більше речень, їх розділяють крапкою. Заголовки пунктів друкують маленькими літерами (крім першої великої) з абзацного виступу в розрядці у підбір тексту. У кінці таким чином надрукованого заголовка ставиться крапка.

Сторінки слід нумерувати арабськими цифрами, додержуючись наскрізної нумерації впродовж усього тексту. Номер сторінки проставляється при комп'ютерному друці звіту у правому верхньому куті без крапки в кінці.

Титульний аркуш включають до загальної нумерації сторінок звіту номер сторінки на титульному аркуші не проставляють.

Ілюстрації та таблиці, розміщені на окремих сторінках, включають до загальної нумерації сторінок звіту.

Розділи, підрозділи, пункти і підпункти звіту слід нумерувати арабськими цифрами.

Розділи повинні мати порядкову нумерацію в межах викладення суті звіту та позначатися цифрами без крапки, номер ставиться після слова “РОЗДІЛ”. Заголовок розділу друкують з нового рядка.

Підрозділи повинні мати порядкову нумерацію в межах кожного розділу. Номер підрозділу складається з номера розділу і порядкового номера підрозділу, відокремленого крапкою. У кінці номера підрозділу повинна стояти крапка, наприклад, “1.1.” (перший підрозділ першого розділу). Потім у тому ж рядку йде заголовок підрозділу.

Пункти нумерують у межах кожного підрозділу. Номер пункту складається з порядкових номерів розділу, підрозділу, пункту, між якими ставиться крапка. У кінці номера ставиться крапка, наприклад, “2.3.2.”, потім у тому ж рядку йде заголовок пункту. Пункт може не мати заголовка.

Підпункти нумерують у межах кожного пункту за такими ж правилами, як пункти.

Додаток

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ БІОРЕСУРСІВ
І ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ УКРАЇНИ
АГРОБІОЛОГІЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ**

**Кафедра технології зберігання, переробки та стандартизації
продукції рослинництва ім. проф. Б.В. Лесика**

ЗВІТ

про проходження виробничої (науково-дослідної) практики
в умовах _____
(підприємство, установа)
за темою магістерської роботи

(назва теми магістерської роботи)

**Виконав магістр __ курсу __ групи
П.І.Б.**

**Керівник магістерської роботи,
Посада П.І.Б.**

**Керівник від навчального закладу,
Посада П.І.Б.**

Київ 20__р.